

Miðvikan

Hensia: Tá ið bóndaskapurin fór at geva av sær

Bóndaskapur gav sjáldan nakað av sær tá í tíðini. Men so fær Hensia eitt hugskot, sum kanska onnur kundu lært av, og nú fór hon knappliga at forvinna pening

14. partur

Kríggið er av í 1945, og nú verða viðurskiptini normal aftur. Hetta tók kortini sína tíð. Skamtanin av vørum helt áfram í fleiri ár.

Nú á døgum er sjáldan liggjandi kavi, men hetta var heilt øðrvísi “fyrr í tíðini”.

Kendur er kavin á vári 1947, sum lá frá kyndilmessu fyrst í februar fram til fyrst í apríl. Tá var einki sum æt kavaruðing, so tað var als ikki koyrandi alla hesa tíðina. Tá vóru ikki maskinur sum nú, og kavin kundi vera heila manshædd upp frá vegnum.

Eg minnst eitt annað ár. Tá kom kavin so dátt við. Tað var síðst í apríl. So komu vit inn í mai og tað fór at lembe av álvara, og ærnar sum lembdu, vóru komnar inn í ein krók undir hoyggjhúsinum hjá okkum. Tær lembdu niður í kavan, og um ikki bleiv væl ansað eftir, funnu teir ikki lombini aftur. Tá máttu teir fylla seyðin inn í kjallaran og aðra staðni, har tað var pláss.

Útskiptingin av jørðini gjørdi munin

Upprunliga var jørðin hjá okkum í felag við onnur. Eigarnir áttu ikki persónliga seyðin, men ein part av tí, sum kom til sættis.

Hetta var ein skipan sum gjørdi, at allir eigarar fingi so lítið burtur úr. Tað kundi henda seg, at vit bert fingi 10-12 seyðir at fletta, og hetta var alt ov lítið.

So varð útskipting, so hvør

Poul Andreas á rættini saman við sínum

eigari átti sín seyð. Tá fekk pípan eitt annað ljóð, og vit fingi nógv meira burtur úr. Vit fingi tá hagan her uppi yvir bygdini Oman Heiðar saman við Niels Hansen, Niels á Rætt. Vit fingi fleiri áseyðir, og fyrstu árin flettu vit eingi gimbur lomb, tí tey skuldu setast við.

Tað var nokk so skjótt, at tað kom so mikið uppá, at leirvíkingar bóðu okkum um at selja sær seyð.

Gott hugskot frá mammu

Mamma kom ein veturin at ferðast. Tá sigur hon: “Tú Poul Andreas, hví selur tú allan seyðin á lívi. Um tit fletta sjálvi, so eiga tit øll avroðini.”

“Her eru so nógv børn at eta tað”,

sigur hon, “og tú fært næstan líka nógv fyri eitt krov sum fyri seyðin”. Tað var soleiðis, at tá ið seyður varð seldur livandi, betalti keyparin bara fyri vektina av krovinum, og hann átti tiskil restina, blóð, skinn og innvøl. Hesum kundi nógv fáast burtur úr.

Eitt skinn verður í dag einki vurdarað. Men tá var tað soleiðis, at um skinnið var saltað væl og selt, tá fekst nokk so nógv fyri tað, um tað var pent flett.

Tá byrjaðu vit at fletta alt sjálvi og tóku alt upp eisini.

Pylsur um borð í skipini

Tað var eitt kvøldið, tá ið eg hevði kókað blóðpylsu og hevði fleiri indur, sum lógu í eini balju, sum stóð á gólvinum. Eg kókaði í kjallaranum, tí eg hevði fingið gassgrýtu. Tá kom Tummas hjá Magdu, hann er giftur við systir míni Elidu, og Anfinn hjá Palla Husgaard inn. Teir vóru skipsmenn og hildu, at hetta hevði verið gott hjá teimum um borð at fáa um náttina. Tummas var so óður eftir blóðpylsu.

Eg spurdi, um teir ikki høvdu hug at keypa nøkur indur. Tummas skuldi so spyrja kokkin. Jú, teir skuldu hava eini 15 indur. Tað var ikki hissini hjá mær at sleppa av við alla blóðpylsuna. So tað var bara at kóka meira.

Soleiðis byrjaði sølan hjá mær av tí, sum fekst burtur úr seyðinum,

og hetta helt áfram til eg var 70 ár. Begga, elsta dóttir mín, hjálpti mær so nógv tey fyrstu árin. Maður hennara sigldi, so hon var so nógv hjá mær.

So gekk tíðin, og einaferð spurdi eg teir, um teir ikki vildu hava rullupylsur og kjøtpylsur eisini. Jú, tað dæmdi teimum so sera væl at fáa. So byrjaði eg at koyra rullupylsurnar ókókaðar um borð. Men tá spurdu teir, um eg ikki vildi kóka og pressa tær, og tað gjørdi eg so.

Vit mólu altíð kjøtið av 3-4 óm, og tær vórðu so gjørdar til kjøtpylsu. Tá tær høvdu ligið í laka í 6 vikur, fóru tær eisini um borð. Tá byrjaði eg at fortjena pengar.

Eg vil siga, at øll familjan, børn, verbørn og ommubørn, hjálptu til bæði við fjallgongum, fletting, at vaska og seyma vembur og at taka alt slaktið upp. Tað var nógv arbeiði av hesum.

Ommubørnini hildu tað vera ordiliga stuttligt at sleppa at seyma indur, bæði gentur og dreingir, so tað lærði eg tey. Eg kann serliga minnst Boga hjá Jákup og Hannis hjá Michael, teir vóru so spentir í hesum.

Tá kom ullin til sættis

So var at vaska ull um várið og hanga út á allar garðar har umvegir ein góðan sólskinsdag at turka.

Síðani nappaðu vit inni í spístovuni. Hetta var bert konufólkararbeiði. Har sótu vit so, konufólkið í

húsinum. Tað var eitt drúgt arbeiði, men sera hugnaligt eisini. Seinnu árin, tók eg mær køksborðið oman í kjallarin, og har sat eg so í nakrar dagar og klipti broddin av ullini.

So bleiv ullin skild og latin inn á Tøtingarvirkið í Syðrugøtu at spinna. So at velja hvat tógv vit vildu hava, skipstroyggjutógv, samfingið, fint og sjálvandi hvørjar litir.

Eg bant altíð troyggjur at selja, skipstroyggjur til handilin hjá Jóan Eliasi og seinni til Tøtingarvirkið. Finari troyggjur og hógvur seldi eg til Heimavirkið í Havn.

Eg og Begga bundu ofta bul saman. Vit sótu mangan vetrardag og bundu, døturnar og eg. Tær máttu fyrst lærast at binda einlitt, tær bundu vøttir til Tøtingarvirkið.

Tað er munur á, nú verður ullin fyri ein stóran part brend.

Eisini í hoyna hjálptu øll til. Sum familjan vaks, blivu vit so nógv hoyfólk. Tá góður terri var, fór eg mangan til hús at baka pannukøkur til øll og so út í bøn at geva øllum drekka og pannukøkur. Eisini komu øll til døgurða seinni um dagin.

Einaferð minnst eg, at Poul Andreas fór í veltuna og tók upp í eina hálva spann av eplum. Eg kókaði alt og so í hjallin eftir ein tjógvi og einum góðum hálsi, so niðan í bøn til eini 18 hoyfólk, so settu vit okkum øll at eta úti í sólskininum.

Tað var strævið, men ein sera hugnalig tíð, har øll familjan var samlað bæði summar og heyst.

Krovini eru komin upp at hanga

Hensia og Begga taka slaktið upp